

УДК 330.1.17.9

DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-29-37>

Станіславик О. В.

*к.е.н., доцент кафедри менеджменту
Одеського національного політехнічного університету*

Stanislavyk Olena

*PhD, Associate Professor of the Department of Management
Odessa National Polytechnic University*

КОНЦЕПЦІЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Анотація. Структурно-функціональні та соціально-економічні перетворення, які розгорнулися у національному просторі, обумовлюють необхідність сучасного якісного підходу до всіх сфер теорії та практики формування конкурентоспроможності у промисловому комплексі країни. Становлення та розвиток ринкових відносин, трансформаційні процеси у національній економіці зажадало докорінної перебудови економічного мислення щодо конкурентоспроможності господарюючих суб'єктів, пошуку нестандартних, ефективних механізмів, моделей і засобів задоволення потреб споживачів промислової продукції та виявлення стратегічних, соціально-економічних напрямів розвитку внутрішньогалузевого бізнес-середовища. Зазначені аспекти виокремлюють завдання для промислового комплексу та її господарюючих сегментів – запровадження стратегічних перетворень в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу, що дозволить забезпечити адаптивно-функціональний розвиток галузі та формування нових конкурентних переваг.

Ключові слова: концепція стратегічних перетворень, система забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу, структурно-функціональні перетворення, соціально-економічні перетворення, адаптивно-функціональний розвиток.

Вступ та постановка проблеми. Міжнародний досвід показує, що здатність генерувати та запроваджувати стратегічні перетворення є суттєвим фактором ефективного функціонування та динамічного розвитку господарюючих суб'єктів.

Термін «перетворення» як категорія філософського дискурсу пояснюється як велика зміна на краще, перетворення з одного виду в інший, з однієї форми в іншу. Відповідно з локалізацією перетворень у часі та просторі, виокремлюють перетворення у часі та просторі.

Характер перетворень у промисловому комплексі візуалізується у вигляді необоротних й оборотних, організова-

них або самоорганізованих, спрямованих або спонтанних, внутрішні та зовнішні, однокомпонентні та мультикомпонентні. Будь-які перетворення у промисловому комплексі корелюють з чимось інваріантним або стійким, а також інваріантні сегменти припускають варіативне або мінливе.

Таким чином, перетворення у промисловому комплексі – це процес фундаментальної зміни у механізмах і моделях функціонування промислового комплексу, які викликані умовами зміни обстановки. Зміна – це поступовий процес переходу промислового комплексу на новий рівень з використанням існуючих концепцій.

Таким чином, під стратегічними перетвореннями в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу слід розуміти систему цілеспрямованих рішень, заходів та дій з максимальним використанням наявного економічного потенціалу й конкурентних переваг у внутрішньогосподарському середовищі та їх нарощування на сучасних ринкових принципах і підходах, що призводять до якісно нового стану господарської діяльності та галузевих об'єктів, що характеризується високою ефективністю та конкурентоспроможністю.

Метою статті є розробка стратегічних перетворень у системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу, що дозволить забезпечити адаптивно-функціональний розвиток галузі та формування нових конкурентних переваг.

Результати дослідження. На думку, Р. Фатхутдінова «система забезпечення конкурентоспроможності є методологією досягнення конкурентоспроможності кожного об'єкту» [30].

Доцільність реалізації стратегічних перетворень в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу пов'язана з необхідністю використання збереженого виробничого, технічного, технологічного та інтелектуального потенціалу у внутрішньогалузевому середовищі, який може бути ефективно задіяний при адекватному інвестуванні, що забезпечить зростання конкурентоспроможності вітчизняних виробників промислової продукції та стратегічного розвитку галузі.

Фокус стратегічних перетворень – означає навести різкість на фактично досягнутий рівень розвитку промислового комплексу та найбільш точно встановити мету перетворень для забезпечення його конкурентоспроможності, подальшого стійкого розвитку або запобігання організаційно-функціональним пасткам (виведення з кризових ситуацій). Таким чином, можна сформулювати можливі фокуси стратегічних перетворень для промислового комплексу:

- забезпечення конкурентоспроможності;
- забезпечення стійкого розвитку;
- запобігання організаційно-функціональним пасткам;
- виведення з кризових ситуацій.

Фокус стратегічних перетворень в аспекті акселерації розвитку промислового комплексу на основі концепції конкурентоспроможності візуалізований на рис. 1.

Обраний фокус встановлює пріоритетну мету перетворень в діапазоні від акселерації конкурентоспроможності до стійкого розвитку промислового комплексу.

В основі концепції стратегічних перетворень у системі забезпечення конкурентоспроможності промислового

комплексу вагоме значення має класифікація стратегічних перетворень. Основною ознакою класифікації є її комплексність, системність і еволюційний підхід до трансформації промислового комплексу. Особливу увагу необхідно зосередити на стратегічних перетвореннях різної організаційно-функціональної орієнтації, що реалізуються в масштабі промислового комплексу.

Класифікація стратегічних перетворень в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу наведена в табл. 1.

Промисловий комплекс, як складна динамічна система національної економіки в рамках тенденції до стійкості, створює внутрішні імпульси розвитку у господарському середовищі, а така внутрішня енергія є основним джерелом еволюційних процесів у промисловому комплексі країни.

Дослідження наукового дискурсу щодо дихотомічного розуміння стратегічних перетворень у промисловому комплексі дозволив сформулювати авторську концептуальну схему трактування даного поняття у розрізі «стратегічних перетворень як процес» та «стратегічні перетворення як результат».

Стратегічний розвиток – це досягнення стратегічних цілей промислового комплексу за рахунок формування нової структури та виходу на інший якісний рівень системоутворюючих компонентів в господарському середовищі. Тому, стратегічний розвиток промислового комплексу – це процес стратегічно-орієнтовного, незворотнього, законмірного, небезпідставного та спрямованого переходу промислового комплексу від одного якісного стану до іншого, який забезпечить його конкурентоспроможність.

Тому, базова ідея концепції стратегічних перетворень в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу в рамках теорії стратегічного менеджменту полягає в тому, що зовнішнє середовище промислового комплексу в цілому та його господарські сегменти зазнають певної природної еволюції за якою посилюються нестабільні умови функціонування та розвитку. Дана тенденція простежується у посиленні диференційованості споживчого попиту на ринку промислової продукції, прискоренні під тиском конкуренції темпів її оновлення.

Таким чином, стратегічні перетворення в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу – це принципова конструктивна або деструктивна реконфігурація внутрішньогалузевих бізнес-модельних, структурно-функціональних та інших підсистем промислового комплексу, які забезпечать його конкурентоспроможність. З позиції процесного підходу, стратегічні перетворення в системі конкурентоспроможності промислового комплексу – це процес перетворення підсистем про-

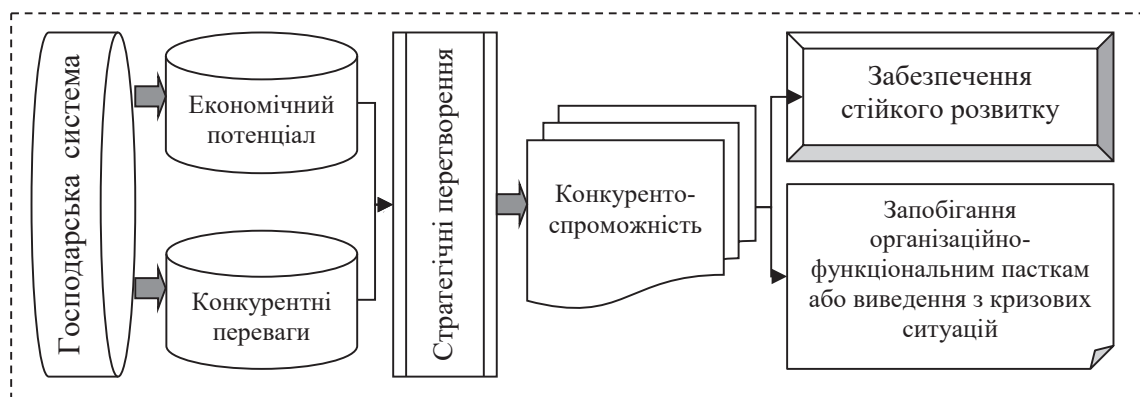

Рис. 1. Фокус стратегічних перетворень в аспекті акселерації розвитку промислового комплексу на основі концепції конкурентоспроможності

Класифікація стратегічних перетворень в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу

№ п/п	Класифікаційні ознаки	Види стратегічних перетворень
1	2	3
1	Ступінь перетворень	– трансформаційні; – розвиваючі
2	Концептуальність	– науковість; – об’єктивність; – законність
3	Методологічність	– збалансованість; – системність; – комплексність; – адаптивність
4	Предмет перетворень	– структурні; – технологічні; – операційна діяльність
5	Функціональна орієнтація	– розвиток інноваційної діяльності; – конкурентоспроможність; – інституційні перетворення; – орієнтація на персонал; – розвиток інвестиційної діяльності
6	Способи здійснення перетворень	– еволюційні; – революційні
7	Комплексність перетворень	– комплексне перетворення; – функціональне перетворення
8	Організаційні	– пріоритетність; – децентралізаційність; – сегментність
9	Джерела, які спонукають до перетворень	– екзогенні; – ендогенні; – змішані
10	Економічні	– варіантність; – ефективність; – ризиковість
11	Соціальні	– демократичність; – легітимність; – соціальність
12	Вплив на ієрархію стратегій	– зміни у внутрішньогалузевій стратегії; – зміни в конкурентній стратегії; – зміни у функціональній стратегії
13	Результат впровадження перетворення	– прогресивні; – регресивні; – комбіновані
14	Термін реалізації	– безперервні; – середньострокові; – довгострокові

промислового комплексу, який спричиняє мультіваріативний вплив на його стратегію розвитку з обов’язковим урахуванням аспектів конкурентоспроможності.

Стратегічні перетворення в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу необхідно здійснювати з урахуванням стану і динаміки екзогенних та ендогенних факторів, які визначають її рівень стратегічного розвитку:

- факторних властивостей, тобто конкретних факторів необхідних для успішної конкуренції у промисловому комплексі країни;

- стану та розвитку людського капіталу у національному макроекономічному середовищіастихностей, тобто

конкретних факторів необхідних для успішної конкуренції у промисловому комплексі країни;

- стану внутрішнього і зовнішнього попиту на результати внутрішньогалузевої операційної діяльності;

- рівня розвитку внутрішньогалузевої та міжгалузевої кооперації, з урахуванням національного та міжнародного рівня;

- конкурентного середовища на ринку промислової продукції, що дозволяє управляти конкурентоспроможністю результатами операційної діяльності в умовах транспарентного суперництва.

Перераховані фактори, які впливають на стратегічні перетворення в системі конкурентоспроможності промис-

лового комплексу, кожен окремо або всі разом створюють середовище, у якому функціонує промисловий комплекс та його господарські одиниці, тому з метою отримання та утримання конкурентних позицій потрібно мати перевагу за всіма перерахованими складовими.

Функціонування та стратегічний розвиток промислового комплексу підпорядковується об'єктивним законам, як загальнофілософським, так і соціально-економічним, і проявляється як процес певної стійкості та мінливості.

Необхідно відмітити, що важко передбачуваними зовнішніми умовами функціонування у макроекономічному середовищі призводить до необхідності зміни загальної концепції стратегічного розвитку та конкурентної стратегії промислового комплексу, а потім до зміни відповідних стратегічних характеристик.

Концепція стратегічних перетворень в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу є своєрідним системним інтегратором – цілісного економічного суб'єкта, який об'єднує у часі і відповідному просторі різноманітні соціально-економічні процеси і використовує системні, синергетичні, багатоваріативні та мультиплікативні ефекти, тому системним інтегратором у сучасних трансформаційних умовах повинен бути промисловий комплекс країни, який забезпечить конкурентоспроможність господарських одиниць на всіх рівнях.

Необхідно також зазначити, що функції відповідних інституцій (державних, регіональних, територіальних) у стратегічних перетвореннях промислового комплексу полягають у створенні сприятливих умов для успішного функціонування всіх господарюючих одиниць в галузі за рахунок формування ефективної промислової політики на всіх рівнях, яка відповідатиме змінам сучасної економіки, яка орієнтується на Стратегію Індустрії 4.0.

Індустрія 4.0 (Industry 4.0) – наступний етап цифрової трансформації виробничих суб'єктів, що супроводжується прискореним впровадженням технологій, таких як промисловий інтернет речей, аналітика великих даних, штучний інтелект, нове покоління роботів, доповнена реальність тощо. Разом це призведе до кращої синергії ІТ та ОТ, зміни бізнес-моделей і значного прискорення інноваційного розвитку [8].

Під механізмом реалізації стратегічних перетворень у промисловому комплексі пропонується розуміти комплекс послідовних взаємопов'язаних управлінських стандартів, заходів і проектів, які охоплюють весь цикл стратегії розвитку та спираються на нормативні документи, систему методів, моделей, методик та засобів матеріального та організаційного спрямування, що забезпечить досягнення кінцевого результату. При цьому механізм реалізації стратегічних перетворень у промисловому комплексі повинен бути розроблений до формування його стратегії розвитку.

Стратегічні перетворення в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу повинні відбуватися з урахуванням принципів розподілу функцій регулювання та управління на відповідних рівнях: макро, мезо та мікрорівнях. Вони повинні відбуватися як в рамках всього промислового комплексу в цілому, так у його сегментних складових. Також необхідно відмітити, що стратегічні перетворення у промисловому комплексі необхідно узгоджено здійснювати за вертикаллю «галузь / господарський сегмент» та вирішуючи завдання макро-, мезо- і мікрорівнів. Завдання стратегічних перетворень макrorівня та мезорівня фокусуються на створенні сприятливого середовища для перетворень на макrorівнях.

На рис. 2 представлена розроблена автором структурно-логічна модель стратегічних перетворень у промис-

ловому комплексі. Успіх реалізації стратегічних перетворень у промисловому комплексі визначається наявністю:

- стратегічної мети, тактичних цілей та оперативних дій;
- системи забезпечення – принципів, функцій та завдань;
- дослідження факторів, які впливають на стан промислового комплексу та його конкурентоспроможність;
- визначення мультиплікаційних орієнтирів стратегічних перетворень;
- реалізація стратегічних перетворень – процедури, регламент формат в контексті операційної, інноваційної та іншої діяльності;
- результати стратегічних перетворень – структурні, функціональні в контексті проміжних або остаточних;
- методи контролю стратегічних перетворень;
- оцінка ефективності стратегічних перетворень у промисловому комплексі;
- моніторинг ринку промислового комплексу та розвиток його конкурентоспроможності у макроекономічному середовищі.

Таким чином, концепція стратегічних перетворень в системі конкурентоспроможності промислового комплексу включає наступні аспекти:

- технологічний аудит необоротних активів та технологічної бази промислового комплексу метою оптимізації управління процесами його відновлення й оновлення;
- управління інноваційно-інвестиційною політикою у промисловому комплексі, яка спрямована на відновлення та розвитку необоротних активів в галузі;
- поетапна модернізація необоротних активів з метою забезпечення отримання конкурентоспроможних результатів операційної діяльності;
- розвиток галузевого споживчого ринку;
- розробка та виробництво конкурентоспроможних видів промислової продукції;
- застосування інноваційних промислових технологій;
- управління якістю внутрішньогалузевої операційної діяльності;
- розвиток механізмів ринкової внутрішньогалузевої та міжгалузевої кооперації та співробітництва.
- проведення необхідних структурно-функціональних перетворень у господарських сегментах промислового комплексу;
- реформування найбільших структуроутворюючих і соціально-вагомих господарських сегментів у напрямку підвищення їх стійкості, зниження витрат операційної діяльності та пошуку додаткового завантаження необоротних активів.

В умовах статичного мінливого зовнішнього середовища для підтримки конкурентоспроможності та стратегічної стійкості перед промисловим комплексом країни постає необхідність розвитку, рушійною силою якого виступають стратегічні перетворення, які забезпечать його конкурентоспроможність у глобальному середовищі, а фокус стратегічних перетворень не обмежується тільки забезпеченням процесів стійкого динамічного або антикризового його розвитку.

Стратегічні перетворення у системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу в залежності від часового критерію ефективності можуть спрямовуватись на підтримку адаптивного функціонування або розвитку внутрішньогосподарського середовища.

Необхідно пам'ятати, що метою стратегічних перетворень є забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу, а до основних факторів, які визначають його конкурентоспроможність, відносяться:

- конкурентоспроможність результатів операційної діяльності;
- імідж суб'єктів та об'єктів;

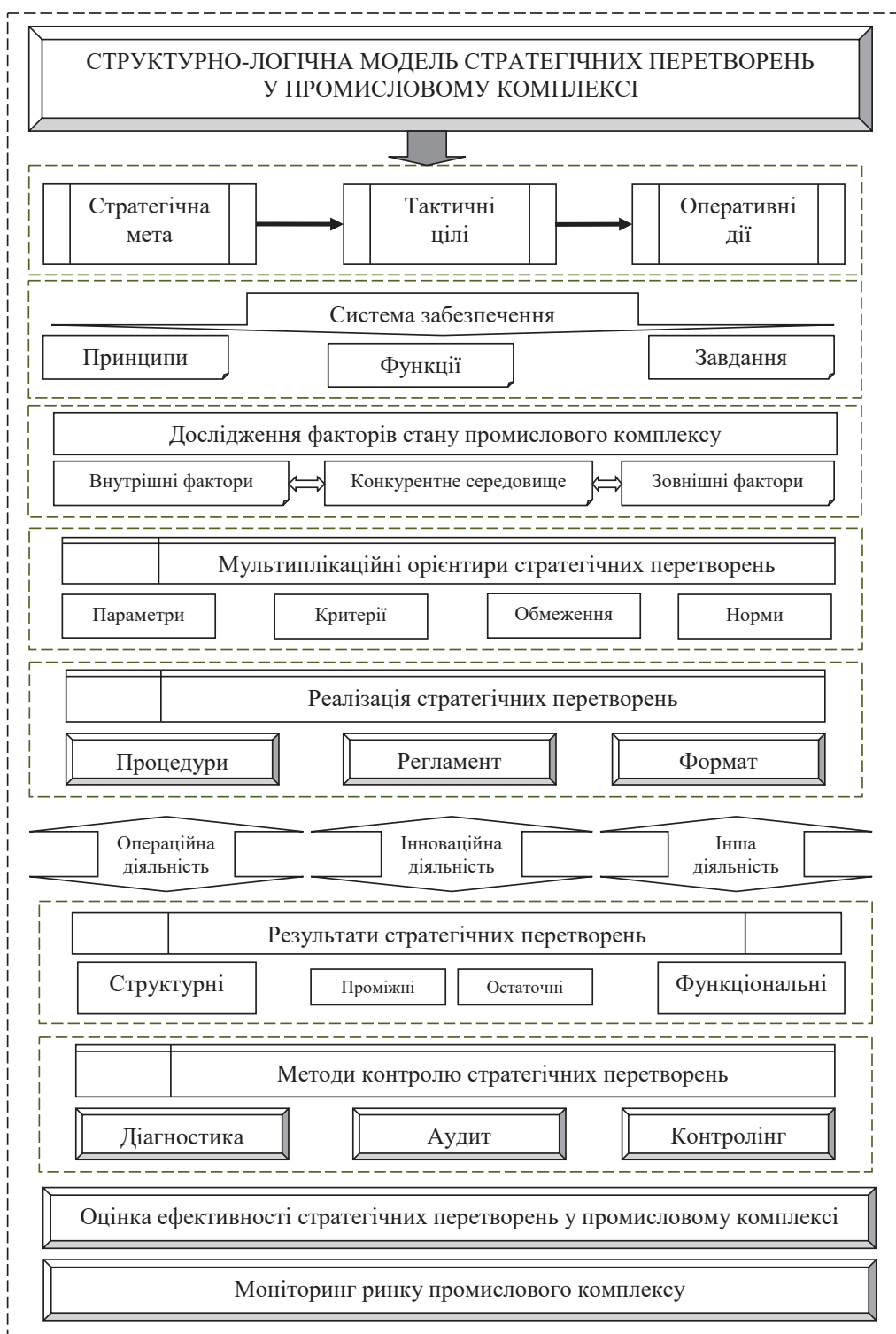

Рис. 2. Структурно-логічна модель стратегічних перетворень у промисловому комплексі

- рівень внутрішньогалузевої інноваційної діяльності;
- забезпеченість інвестиційними ресурсами;
- рівень розвитку внутрішньогалузевої та міжгалузевої кооперації;
- ринкова позиція у глобальному середовищі;
- потенціал конкурентоспроможності промислового комплексу та його господарських сегментів.

Сучасний характер і зміст управління стратегічними перетвореннями у промисловому комплексі країни вимагають

необхідності формування і розбудови інституту партнерства на всіх рівнях. Важливим напрямом управління стратегічними перетвореннями в системі конкурентоспроможності промислового комплексу є застосування механізмів об'єднання зусиль стейкхолдерів всіх рівнів (державного, регіонального, територіального) щодо реалізації відповідних функцій співробітництва. Адже всі вони разом зацікавлені в стратегічному розвитку промислового комплексу, який забезпечує зростання добробуту у національному суспільстві.

При реалізації стратегічних перетворень у промисловому комплексі необхідно враховувати важливість формування внутрішньогалузевого людського капіталу. Для цього необхідно формувати і розвивати кадровий потенціал з використанням компетентностного підходу та відповідати останнім досягненням науки і техніки комплексної системи безперервного професійного навчання і підвищення кваліфікації.

Необхідно погодитися з Ю. Мельником, що: «Досягнення стратегічної мети розвитку промисловості національної економіки можливо при певному виокремленні форм і методів регулювання та управління людськими ресурсами, а також при удосконаленні мотиваційної структури у сучасних трансформаційних умовах з врахуванням європейського вектору розвитку країни. Для цього необхідний комплексний цілеспрямований підхід до дослідження питань, які пов'язані з системою регулювання та управління суб'єктом промисловості, особливо у сегментних складових, де застосовується інтелектуальна, компетентностна й висококваліфікована праця найманих працівників» [1].

Тому, професійний людський капітал у промисловому комплексі повинен забезпечити на належному рівні процес стратегічних перетворень в системі конкурентоспроможності галузі. Досягнення стратегічного розвитку промислового комплексу та його конкурентоспроможності можливо при певному виокремленні форм і методів внутрішньогалузевого управління людськими ресурсами, а також при удосконаленні соціально-мотиваційного механізму в галузі.

У промисловому комплексі трудові ресурси повинні активно сприяти зростанню результатам операційної діяльності, а не протидіяти стратегічним перетворенням. Практичний досвід підтверджує, що тільки зацікавлена, особливо задоволена, особа у своїй роботі, може по-справжньому ефективно працювати і створювати додану вартість та приносити суспільно-значущу користь [1].

Використання переваг у концепції стратегічних перетворень в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу дозволяє:

- зменшити до мінімуму негативні наслідки процесу стратегічних перетворень, що відбуваються, а також факторів невизначеності майбутнього;
- враховувати об'єктивні ендогенні та екзогенні фактори, що формують стратегічні перетворення у промисловому комплексі;
- сформувати відповідну інформаційно-аналітичну підтримку процесу стратегічних перетворень у промисловому комплексі;
- зробити процес стратегічних перетворень більш керованим, оскільки за наявності системи документального забезпечення є змога порівнювати досягнуті результати (структурні, функціональні, проміжні, остаточні) з поставленими цілями та конкретизованими завданнями;
- здійснювати стимулювання розвитку промислового комплексу;
- забезпечити динамічність стратегічних перетворень через прискорення практичних дій щодо реалізації концепції на основі відповідної системи регулювання та управління;
- сформувати стратегічний потенціал і систему внутрішньогалузевих зв'язків, що є сприйнятливими до трансформації та надають можливість досягти визначених цілей;
- реалізовувати процесний підхід, який надає змогу побудувати об'єднану послідовність дій щодо фор-

мування та реалізації стратегічних перетворень в системі конкурентоспроможності промислового комплексу.

Заходи зі стратегічного перетворення у промисловому комплексі необхідно розробляти з урахуванням об'єктивно-сформованого сегментування на кілька технологічних рівнів у залежності від конкурентоспроможності результатів операційної діяльності.

Основні результати, які можуть бути отримані при застосуванні концепції стратегічних перетворень в системі конкурентоспроможності промислового комплексу:

- інтегровані внутрішньогосподарські ланцюжки по вертикалі та горизонталі;
- нові бізнес-моделі у промисловому комплексі;
- розумні промислові продукти та сервіси.

У сучасних умовах розвитку Індустрії 4.0 в Україні особливо важливими і пріоритетними є галузі, у яких від швидкості формування і розвитку нових наукоємних і високотехнологічних виробництв буде залежати швидкість розширення та поширення на інші сегменти національної економіки нових технологічних укладів.

«Четверта промислова революція вже змінює світ. Є маса досліджень на тему змін, що несе 4.0 економікам країн та світу».

Розвиток України в 4.0 забезпечать ключові стейкхолдери процесів модернізації економіки в напрямі 4.0, які домовляються та створюють реально діючі програми розвитку на державному рівні, а завдяки ним вдається залучити IT-сектор до розвитку промислових секторів – частка ВВП IT-індустрії в українській економіці може зрости з 5 до 30 %, з них до 10 % припадає на промислові сектори [29].

Тому, для підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу необхідно розвивати його пріоритетні напрями з урахуванням потреб внутрішнього і зовнішнього ринків у інноваційних продуктах.

Результати дослідження розвитку ринку промислової продукції на основі стратегічних перетворень у промисловому комплексі показав, що необхідно створення сучасної інфраструктурної підтримки експорту, оскільки на цьому ринку конкурують не тільки окремі виробники, але й окремі країни.

Таким чином, очікуваний результат стратегічних перетворень у промисловому комплексі – зміна стратегічної конкурентної позиції національного промислового комплексу у глобальному ринковому середовищі.

Основним критерієм досягнення даного результату є динамічне і стійке зростання обсягу реалізації української промислової продукції на міжнародному ринку, а цільовим індикатором повинні бути загальні існуючі та прогнозовані обсяги й темпи зростання результатів операційної діяльності в промисловому комплексі.

Ефект від досягнення результату стратегічних перетворень в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу наступний:

- створення у промисловому комплексі ефективних ринково-орієнтованих бізнес-структур нового покоління, які забезпечать підвищення конкурентоспроможності галузі;
- збільшення інноваційно-інвестиційної активності у промисловому комплексі;
- збереження та розвиток внутрішньогалузевого людського капіталу;
- підвищення продуктивності праці;
- збільшення виплат до державного та місцевих бюджетів;
- збільшення соціальних відрахувань;
- збільшення експортної виручки від реалізації результатів операційної діяльності, які мають певні конкурентні переваги на міжнародному ринку (доходи від продажів);
- підвищення обороноздатності та незалежності країни.

Досліджуючи сутність стратегічних перетворень у системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу необхідно спиратися на змістовну частину методології, яка надає вчення про структурно-функціональні проблеми у господарському середовищі галузі.

Таким чином, сучасні дослідження стратегічних перетворень повинні бути спрямовані на пошук напрямів підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу та високоєфективних способів задоволення потреб галузі у конкурентній боротьбі. Необхідність прискореного стратегічних перетворень у системі конкурентоспроможності промислового комплексу об'єктивно вимагає також розширювального трактування стратегічної конкурентоспроможності у галузі, з урахуванням всього спектру внутрішньогалузевих проблем. Детермінанти, механізми і моделі взаємозв'язку ринкової діяльності та внутрішньої логіки становлення і розвитку промислового комплексу повинно сприяти підвищенню конкурентоспроможності галузі.

Дослідження підтверджує, що імператив нової якості стратегічних перетворень у системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу, динамічного зростання індикативних показників у промисловості, подолання внутрішньогалузевих структурних диспропорцій і криз, потребують розробки нових концептуально-методологічних і прикладних підходів, які орієнтовані на стратегічний розвиток конкурентоспроможності галузі.

Сталий розвиток промислового комплексу у значній мірі залежить від ефективності функціонування та конкурентоспроможності галузі в глобальному середовищі. Це підтверджує практика та досвід промислово-розвинутих країн, у яких економіка орієнтується на промисловий комплекс.

Висновки. Таким чином, концепція стратегічних перетворень в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу є органічним поєднанням процесу фундаментальної зміни у механізмах і моделях функціонування галузі, які викликані умовами зміни обстановки, а зміна – це поступовий процес переходу конкурентоспроможності промислового комплексу на новий рівень з використанням сучасної концепції.

Базовими аспектами концепції стратегічних перетворень в системі забезпечення конкурентоспроможності промислового комплексу є пріоритет національних інтересів та підвищення конкурентоспроможності галузі.

Розроблена структурно-логічна модель стратегічних перетворень у промисловому комплексі сприятиме підвищенню конкурентоспроможності, ефективного функціонування та розвитку галузі.

Стратегічні перетворення промислового комплексу потребують створення сприятливих умов для успішного функціонування всіх господарюючих одиниць в галузі за рахунок формування ефективної промислової політики на всіх рівнях, яка відповідатиме змінам сучасної економіки, яка орієнтується на Стратегію Індустрії 4.0.

Список використаних джерел:

1. Мельник Ю. М. Теоретико-методологічні засади регулювання розвитку промисловості у національній економіці : монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 365 с.
2. Лапыгин Ю. Н., Лапыгин Д. Ю., Лачинина Т. А. Стратегическое развитие организации : учеб. пособие. М. : КНОРУС, 2013. 288 с.
3. Industry 4.0, Digitalisation for productivity and growth, EU parliament.
4. Industrial Development Report 2018, UNIDO.
5. Readiness for the Future of Production Report 2018, WEF.
6. Industry 4.0 and manufacturing ecosystems, Deloitte, 2016.
7. Industry 4.0 after the initial hype Where manufacturers are finding value and how they can best capture it, McKinsey, 2016.
8. INDUSTRY 4.0: AN AUSTRALIAN PERSPECTIVE, Recommendations Report to Australian Government – Department of Industry, Innovation and Science March 2017
9. Цифрова адженда України – 2020. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
10. Постанова КМУ «Цифрова адженда України» від січня 2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>
11. Хартія «Індустрія 4.0 в Україні». URL: <https://appau.org.ua/publications/hartiya-industriya-4-0-v-ukrayini/>
12. Запукляк І. Б., Зелінська Г. О., Побігун С. А. Підходи, методи та інструменти управління змінами в системі управління розвитком підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Випуск 23. С. 204–209.
13. Пашенко О. П. Стратегічне управління розвитком підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2011. № 2. Т. 2. С. 99–103.
14. Пашенко О. П. Сучасні методи управління змінами на підприємстві. Вісник ЖДТУ. Серія. «Економічні науки». 2014. № 3(69). С. 170–178.
15. Кондратьєва Т. В. Точки біфуркації та траєкторії розвитку соціально-економічних систем. Економічний вісник Донбасу. 2015. № 2(40). С. 39–44.
16. Мельник Л. Г. Теория самоорганизации экономических систем : монография. Сумы : Университетская книга, 2012. 439 с.
17. Панкратова Л. А. Теоретичні аспекти адаптації підприємств до ринкових умов господарювання. Вісник Харк. нац. техн. ун-ту сільського господарства. Економічні науки. Ринкова трансформація економіки АПК. 2004. Вип. 30. С. 239–242.
18. Гвініашвілі Т. З. Концептуальна модель функціонування механізму управління змінами на підприємствах зв'язку в умовах забезпечення їх інноваційного розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. 2015. Т. 10. С. 70–73.
19. Воронков Д. К. Управління стратегічними змінами щодо інноваційного розвитку підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2009. № 6. Т. 3. С. 7–11.
20. Найпак Д. В. Формування алгоритму управління організаційними змінами в забезпеченні розвитку підприємства на основі процесного підходу. Теорія та практика державного управління. 2011. Вип. 33. С. 1–11.
21. Серант А. Й., Огірко І. В., Огірко О. І. Інформаційна технологія та формула управління змінами. Ефективність державного управління. 2017. № 51. С. 63–71.
22. Селіверстова Л. С., Міх О. М. Механізм управління змінами в контексті розвитку промислового потенціалу України. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 10. С. 58–62.

23. Garafonova O. I., Kurmaiev P. Yu. Peculiarities of management mechanism formation by means of changes as the basis of strategic development of business organizations. Науковий вісник Полісся. 2018. № 3(15). С. 7–11.
24. Шегда А. В., Запукхляк І. Б., Баюра Д. О. Формування механізму управління змінами на газотранспортних підприємствах в умовах забезпечення їх стійкого розвитку. Теоретичні та прикладні питання економіки. 2018. Вип. 1. С. 96–105.
25. Гусева О. Ю. Управління стратегічними змінами: теорія і прикладні аспекти : Монографія. Донецьк : Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2014. 395 с.
26. Гончар Л. О. Формування державної стратегії управління змінами у сфері послуг : дисертація на здобуття наукового ступеня канд. ек. наук (08.00.03 економіка та управління національним господарством). Національна академія управління. Київ, 2019. 324 с.
27. Балабаниць А. В. Управління змінами в контексті стратегічного інтегрованого управління маркетинговою взаємодією підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2010. № 4. Т. 3. С. 49–52.
28. Гайдей О. О., Лісун Я. В. Механізм управління стратегічними змінами як інструмент капіталізації підприємницької діяльності (світова практика). Міжнародна економічна політика. 2012. Спец. вип. : у 2 ч. Ч. 1. С. 472–479.
29. Стратегія розвитку «Індустрія 4.0». URL: mautic.appau.org.ua/42:strategia-rozvitku-4-0-v3pdf
30. Фатхутдинов Р. А. Управление конкурентоспособностью организации : Учебное пособие. М. : Издательство «Эксмо», 2004. С. 201–202.

References:

1. Meljnyk Y. M. (2019) Teoretyko-metodologichni zasady rehuljuvannja rozvytku promyslovosti u nacionalnij ekonomici [Theoretical and methodological principles of regulating the development of industry in the national economy]: monograph. Kherson: OLDI-PLUS.
2. Lapygin Yu. N., Lapygin D. Yu., Lachinina T. A. (2013) Strategicheskoe razvitie organizatsii [Strategic development of the organization]. M.: KNORUS. (in Russian)
3. EU parliament, Industry 4.0, Digitalisation for productivity and growth.
4. UNIDO (2018) Industrial Development Report.
5. WEF (2018) Readiness for the Future of Production Report.
6. Deloitte (2016) Industry 4.0 and manufacturing ecosystems.
7. McKinsey (2016) Industry 4.0 after the initial hype Where manufacturers are finding value and how they can best capture it.
8. Recommendations Report to Australian Government – Department of Industry, Innovation and Science March (2017) INDUSTRY 4.0: AN AUSTRALIAN PERSPECTIVE
9. Hi-Tech Office Ukraine (2020) Cyfrova adzhenda Ukrainy [Digital agenda of Ukraine]. Available at: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018) Cyfrova adzhenda Ukrainy [Digital agenda of Ukraine]. Decree. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>
11. Association of Industrial Automation Enterprises of Ukraine (2016) Khartija «Industrija 4.0 v Ukraini» [Khartija «Industrija 4.0 v Ukraini»]. Available at: <https://appau.org.ua/publications/hartiya-industriya-4-0-v-ukrayini/>
12. Zapukhlyak I. B., Zelinsjka Gh. O., Pobighun S. A. Pidkhody (2018) Metody ta instrumenty upravlinnja zminamy v systemi upravlinnja rozvytkom pidpryjemstva [Approaches, methods and tools for change management in the management system of enterprise development]. Global and national economic problems, vol. 23, p. 204–209.
13. Pashhenko O. P. (2011) Strategichne upravlinnja rozvytkom pidpryjemstva [Strategic management of enterprise development]. Bulletin of Khmelnytsky National University, vol. 2, T. 2, p. 99–103.
14. Pashhenko O. P. (2014) Suchasni metody upravlinnja zminamy na pidpryjemstvi [Modern methods of change management in the enterprise]. Bulletin of ZhSTU. Series. "Economic Sciences", vol. 3(69), pp. 170–178.
15. Kondratjjeva T. V. (2015) Tochky bifurkaciji ta trajektoriji rozvytku socialjno-ekonomichnykh system [Bifurcation points and trajectories of socio-economic systems]. Economic Bulletin of Donbass, vol. 2(40), pp. 39–44.
16. Mel'nik L. G. (2012) Teoriya samoorganizatsii ekonomicheskikh sistem [Theory of self-organization of economic systems]. Monograph. Sumy: University Book, 2012. 439 p.
17. Pankratova L. A. (2004) Teoretychni aspekty adaptaciji pidpryjemstv do rynkovykh umov ghospodarjuvannja [Theoretical aspects of adaptation of enterprises to market conditions]. Bulletin of Kharkiv. nat. tech. University of Agriculture. Economic sciences. Market transformation of agro-industrial complex economy, vol. 30, pp. 239–242.
18. Ghviniashvili T. Z. (2015) Konceptualjna modelj funkcionuvannja mekhanizmu upravlinnja zminamy na pidpryjemstvakh zv'jazku v umovakh zabezpechennja jikh innovacijnogho rozvytku [Conceptual model of functioning of the mechanism of change management at the communication enterprises in the conditions of maintenance of their innovative development]. Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Economic Sciences, vol. 10, p. 70–73.
19. Voronkov D. K. (2009) Upravlinnja strategichnymy zminamy shhodo innovacijnogho rozvytku pidpryjemstva [Management of strategic changes for innovative development of the enterprise]. Bulletin of Khmelnytsky National University, vol. 6, T. 3, p. 7–11.
20. Najpak D. V. (2011) Formuvannja alghorytmu upravlinnja orghanizacijnymy zminamy v zabezpechenni rozvytku pidpryjemstva na osnovi procesnogho pidkhodu [Formation of an algorithm for managing organizational change in ensuring the development of the enterprise on the basis of a process approach]. Theory and practice of public administration, vol. 33, pp. 1–11.
21. Serant A. J., Oghirko I. V., Oghirko O. I. (2017) Informacijna tekhnologhija ta formula upravlinnja zminamy [Information technology and change management formula]. Efficiency of public administration, vol. 51, pp. 63–71.
22. Seliverstova L. S., Mikh O. M. (2016) Mekhanizm upravlinnja zminamy v konteksti rozvytku promyslovogho potencialu Ukrainy [The mechanism of change management in the context of the development of industrial potential of Ukraine]. Formation of market relations in Ukraine, vol. 10, pp. 58–62.
23. Garafonova O. I., Kurmaiev P. Yu. (2018) Peculiarities of management mechanism formation by means of changes as the basis of strategic development of business organizations. Scientific Bulletin of Polissya, vol. 3(15), p. 7–11.

24. Sheghda A. V., Zapukhljak I. B., Bajura D. O. (2018) Formuvannja mekhanizmu upravlinnja zminy na ghazotransportnykh pidprijemstvakh v umovakh zabezpechennja jikh stijkogho rozvytku [Formation of the mechanism of change management at the gas transport enterprises in the conditions of maintenance of their steady development]. *Theoretical and applied issues of economics*, vol. 1, pp. 96–105.
25. Ghusjeva O. Ju. (2014) Upravlinnja strategichnymy zminy: teorija i prykladni aspekty [Management of strategic change: theory and applied aspects]: monograph. Donetsk: Knowledge Publishing House.
26. Ghonchar L. O. (2019) Formuvannja derzhavnoji strateghiji upravlinnja zminy u sferi poslugh [Formation of the state strategy of change management in the field of services]. The dissertation on obtaining the scientific degree of cand. ek. sciences (08.00.03 economics and management of the national economy). National Academy of Management. Kyiv.
27. Balabanyj A. V. (2010) Upravlinnja zminy v konteksti strategichnogho integhrovanogho upravlinnja marketynghovoju vzajemodijeju pidprijemstva [Change management in the context of strategic integrated management of marketing interaction of the enterprise]. *Bulletin of Khmelnysky National University*, no. 4, vol. 3, pp. 49–52.
28. Ghajdej O. O., Lisun Ja. V. (2012) Mekhanizm upravlinnja strategichnymy zminy jak instrument kapitalizaciji pidprijemnyckoji dijalnosti (svitova praktyka) [Mechanism of strategic change management as a tool for capitalization of entrepreneurial activity (world practice)]. *International economic policy. Spec. issue* : at 2 p.m. Part 1, pp. 472–479.
29. Association of Industrial Automation Enterprises of Ukraine Strateghija rozvytku «Industrija 4.0» [Development Strategy "Industry 4.0]. Available at: mautic.appau.org.ua/42:strategia-rozvitku-4-0-v3pdf
30. Fatkhutdinov R. A. (2004) Upravlenie konkurentosposobnost'yu organizatsii [Management of competitiveness of the organization]. M.: Exmo Publishing House, p. 201–202. (in Russian)

КОНЦЕПЦИЯ СТРАТЕГИЧЕСКИХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ В СИСТЕМЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА

Аннотация. Структурно-функциональные и социально-экономические преобразования, которые развернулись в национальном пространстве, обуславливают необходимость современного качественного подхода ко всем сферам теории и практики формирования конкурентоспособности в промышленном комплексе страны. Становление и развитие рыночных отношений, трансформационные процессы в национальной экономике потребовало коренной перестройки экономического мышления по конкурентоспособности хозяйствующих субъектов, поиска нестандартных, эффективных механизмов, моделей и средств удовлетворения потребностей потребителей промышленной продукции и выявления стратегических, социально-экономических направлений развития внутриотраслевой бизнес-среды. Указанные аспекты выделяют задачи для промышленного комплекса и ее хозяйствующих сегментов – внедрение стратегических преобразований в системе обеспечения конкурентоспособности промышленного комплекса, что позволит обеспечить адаптивно-функциональное развитие отрасли и формирование новых конкурентных преимуществ.

Ключевые слова: концепция стратегических преобразований, система обеспечения конкурентоспособности промышленного комплекса, структурно-функциональные преобразования, социально-экономические преобразования, адаптивно-функциональное развитие.

THE CONCEPT OF STRATEGIC TRANSFORMATIONS IN THE SYSTEM OF ENSURING THE COMPETITIVENESS OF THE INDUSTRIAL COMPLEX

Summary. Urgency of the research. Structural-functional and socio-economic transformations that have unfolded in the national space, necessitate a modern qualitative approach to all areas of theory and practice of competitiveness in the industrial complex of the country. Formation and development of market relations, transformation processes in the national economy required a radical restructuring of economic thinking on the competitiveness of economic entities, finding non-standard, effective mechanisms, models and means to meet the needs of industrial consumers and identifying strategic, socio-economic directions of intra-industry business environment. These aspects highlight the tasks for the industrial complex and its economic segments – the introduction of strategic changes in the system of competitiveness of the industrial complex, which will ensure the adaptive and functional development of the industry and the formation of new competitive advantages. The main goal of the study is to analyse the strategic transformations in the system of ensuring the competitiveness of the industrial complex, which will ensure the adaptive and functional development of the industry and the formation of new competitive advantages. The mechanism of implementation of strategic transformations in the industrial complex is proposed to mean a set of consistent interrelated management standards, measures and projects that cover the entire cycle of development strategy and are based on regulations, system of methods, models, techniques and means of material and organizational direction that will ensure the achievement of the result. Thus, the mechanism of realization of strategic transformations in an industrial complex should be developed before formation of its strategy of development. Findings. The concept of strategic transformations in the system of ensuring the competitiveness of the industrial complex is an organic combination of the process of fundamental change in the mechanisms and models of the industry, which are caused by changing conditions, and change is a gradual process of transition of the industrial complex to a new level. The basic aspects of the concept of strategic transformations in the system of ensuring the competitiveness of the industrial complex are the priority of national interests and increasing the competitiveness of the industry. The developed structural and logical model of strategic transformations in the industrial complex will help increase competitiveness, efficient operation and development of the industry. Strategic transformations of the industrial complex require the creation of favourable conditions for the successful operation of all economic units in the industry through the formation of effective industrial policy at all levels, which will respond to changes in today's economy, which focuses on Industry Strategy 4.0.

Key words: the concept of strategic transformations, the system of ensuring the competitiveness of the industrial complex, structural and functional transformations, socio-economic transformations, adaptive-functional development.